

До

Председателя на научното жури,
съгласно Заповед на ректора на
ВСУ „Черноризец Храбър“ №
110/20.02.2023 г. за защитата на
дисертационния труд
„Конституционноправно
регулиране на пенсионната
система в Република Казахстан“ ,
с автор – Акмарал Мукатаевна
Суйменбаева

СТ А Н О В И Щ Е

**от проф. д-р Мария Гавраилова Славова от Юридическия факултет на
Софийския университет „Св. Климент Охридски“**

относно: дисертационния труд „Конституционноправно
регулиране на пенсионната система в Република Казахстан“ за
присъждане на научна и образователна степен доктор в областта
на висше образование 3: Социални, стопански и правни науки,
професионално направление 3.6
Право (конституционно право),
с автор – Акмарал Мукатаевна Суйменбаева - докторант в свободна форма
на обучение в докторантската програма на ВСУ

Уважаеми господин председател,

1. За становище е представен дисертационния труд за получаване на
научна и образователна степен „доктор“ и от съпътстващите го материали
е видно, че са изпълнени формалните изисквания за публичната защита на

дисертацията, съгласно Закона за развитие на академичния състав на Република България, ППЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИДП на БАН. Кандидатът има необходимите публикации по темата на дисертационния труд, представени в сборници и в специализирани списания.

Дисертационният труд е с обем от 198 страници и се състои от въведение, изложение в три глави, заключение, списък на използваната литература. Съдържанието на всяка глава е разделено на отделни параграфи, изводите са направени в края на всяка глава. Библиографията се състои списък с нормативни актове, списък на използваната литература, с 73 заглавия на руски и английски език и списък с интернет ресурси.

Дисертацията е посветена на актуален и важен въпрос, чието изследване изисква задълбочен анализ и вярно намерен метод на работа. Трудът е последователен в изложението и достигнатите изводи. Съдържанието е подходящо структурирано, като очертава значимите теми от проблемната област, съответни на възможностите за правна интерпретация.

Ясно са определени границите на научното изследване, което не оставя съмнение за съзнанието на дисертанта къде могат да се търсят приносите на дисертационния труд и каква би била перспективата на бъдещите публикации по темата.

В увода е подчертана актуалността на темата и са формулирани целите и задачите на изследването. Обоснован е изборът на методология и очакваните резултати от работата. Изведена е концепцията за защита на публичния интерес, чрез регулиране на пенсионното осигуряване.

2. В съдържателно отношение ясно се откроява стремежът на автора да предпостави историческия и правносравнителния фон, преди да изложи тясно научните си разсъждения за осигурителния подход и ефектът му върху правните субекти и достигането до определянето на системата за пенсионно осигуряване като формиране на пенсията на принципа на индивидуалното натрупване за всяко лице.

Отчетено е, че реформите в пенсионната система, извършени в страната през 1998 година, водят до значителни промени в правата на човека и социалните права на гражданите, включително и в пенсионното осигуряване. Достигнат е изводът, че реформите в пенсионната система променят същността и значението на правата на гражданите на Република Казахстан за социално осигуряване, във връзка с което възгледите за социална държава и естеството на социалните права се променят.

Предмет на дисертационното изследване е гарантиране на правото на личността и гражданите на пенсионно осигуряване в Република Казахстан чрез организиране на дейността на пенсионните фондове, които се формират в пазарни икономически условия, в съответствие с конституционните норми.

Чрез анализ на конституционните норми, които утвърждават социалните права, включително правото на пенсионно осигуряване, се стига до извода, че упражняването на правото на пенсионно осигуряване в съответствие с достойнството на дадено лице може да бъде ограничено от социално-икономическата политика на държавата. Твърди се, че при одобряване на минималните граници на жизнения минимум в държавата е необходимо пълно спазване на социалните стандарти, за да не се

наруши качественият характер на правото на гражданите на Република Казахстан на пенсия.

Подходът на дисертанта демонстрира способност към научен анализ и трайни научни интереси към недостатъчно изследваната материя от социологически, правни, икономически и психологически проблемни кръгове.

Практическата стойност на изследването се корени в анализирането на реални ситуации, с непосредствено приложими изводи. Така са разгледани особеностите на икономическата ситуация в посттоталитарния период и сложния комплекс от взаимоотношения, които възникват при нейното действие, на основата на интересен емпиричен материал относно реалната ситуация в Република Казахстан.

Определянето на мястото на социалните права на човека и гражданина в Република Казахстан като неразделна част от конституционния статус на човека и гражданина и в системата на конституционните права и свободи е безспорен принос. Сред важните въпроси е изведен обхватът на тяхното приложение при упражняване на правата и свободите, включително и на социалните, и на нивото на доброволност на човек в тяхното съдържание. За съжаление, конституционните норми, създадени от държавата, само обобщено характеризират нейната дейност в социалната сфера. Прякото задължение на държавата към човека и гражданина чрез правото на пенсионно осигуряване се определя.

Характеризирането на социалните права на личността като вид конституционни права и свободи на човека и гражданина е определено като едно от направленията, които не са напълно проучени в местната

доктрината. В научната литература в повечето случаи се разглеждат въпроси, свързани с общата теория за правата на човека, концепцията и същността на правата на човека, с правния статус на индивида, със структурата на правата и свободите на човека и гражданите, системата от правни механизми и гаранции.

При наличието на акцент върху новите технологични форми и средства за комуникация се обръща специално внимание на необходимостта в социалните отношения да се включат "вътрешните" духовни жизнени проблеми, условията и смисъла на човешкото съществуване, нуждата от синтез между вътрешните и външните измерения, свързани в своеобразен хуманизъм при детерминиращото въздействие на компютрите и комуникационните мрежи.

Приносен характер има извеждането на основните тенденции в развитието на пенсионната система и на законодателството, посветено на пенсионното осигуряване в Република Казахстан.

3. Научният апарат на дисертацията е богат, надлежно приведен в съответствие с установените изисквания. Публикациите по темата на дисертационния труд свидетелстват за научна добросъвестност. Авторефератът представя съдържанието на дисертацията, както и приносите на дисертанта. Научната стойност и перспективата на дисертационния труд се предопределят и от факта, че това е първото самостоятелно научно изследване от областта за Република Казахстан.

В заключение давам положителна оценка на труда, на приносния му характер и съответствието му на приложимите законови и подзаконови изисквания и предлагам на научното жури да гласува **ЗА** присъждането на

научната и образователна степен доктор на Акмарал Мукатаевна
Суйменбаева.

15.03. 2023 г.

гр. София

проф. д-р Мария Гавраилова Славова